

บทที่ 6

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัยและวิเคราะห์จากงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาวัฒนธรรมซึ่งสัมพันธ์กับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของไทเขิน กรณีศึกษากันตั้นแสนน้อย อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเรือนพื้นถิ่นไทเขินผนวกกับศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ในการตั้งถิ่นฐานสอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่โดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมองค์ประกอบต่างๆ ในการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อและการแปรเปลี่ยนอัตลักษณ์ตามอัตภาพของเมืองเชียงใหม่เพื่อตรวจสอบความต่างที่ตั้งไว้ในสมมุติฐานอีกยังหาคำตอบในวัตถุประสงค์ต่างๆ ในการศึกษาคือ

- **อะไรคือปัจจัยหลักที่เป็นสื่อในการปรับตัวให้ชีวิต และสภาพแวดล้อมของชาวไทเขินมีสภาพสมดุล**

คำตอบที่พบ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่สำคัญและเป็นสื่อในการปรับตัว ของชาวไทเขิน บ้านต้นแสนน้อยชาวไทเขินบ้านอื่นๆ และชาติพันธุ์ต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียง คือ ระบบการจัดการน้ำ “เหมืองฝาย” คือปัจจัยสำคัญในการปรับตัวให้สัมพันธ์และสมดุลกับสภาพแวดล้อมเนื่องด้วยชาวไทเขินในพื้นที่ได้ประกอบอาชีพโดยมีปัจจัยหลักคือ น้ำ จึงมีการสร้างสรรค์ และปรับเปลี่ยนระบบการจัดการน้ำเพื่อใช้ในวิถีชีวิตตามสภาพแวดล้อมโดยแฝงภูมิปัญญามาใช้และพัฒนามาแต่อดีต อีกทั้งยังมีผลต่อการดำเนินวิถีชีวิต และมีความสัมพันธ์กับเรือนพักอาศัยด้วย

สรุปได้ว่า นิเวศวิทยา วัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้นมีการแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลาเนื่องจากการแปรเปลี่ยนของอัตภาพเมืองเชียงใหม่จริง โดยมีระบบเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยและง่ายต่อการจัดการอีกทั้งยังสะดวกสบายของชาวบ้าน มีระบบการจัดการน้ำที่เป็นหลักเป็นเกณฑ์กำหนดมากขึ้นและใช้อย่างเป็นระบบจนบางครั้งยังส่งผลต่อระบบนิเวศความเป็นอยู่ของชาวบ้านมากโดยเฉพาะหน้าแล้งจะขาดน้ำในการเกษตรกรรม

อีกทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมมีการแปรเปลี่ยนด้านวัสดุ และการครอบครองที่ชัดเจน และเป็นพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้น

- ระบบสังคมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมของไทเขินคืออะไร

คำตอบที่พบ จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น บทที่ 4 สรุปได้ว่า การขยายตัวของเรือนนั้นเมื่อครอบครัวมีลูกสาวและออกเรือนไปจะแยกออกไปอยู่บริเวณใกล้เคียงกันภายในผังบริเวณ มีการเชื่อมต่อระหว่างเรือนโดยช่อง และการร้องเรียกกัน โดยกลุ่มเครือญาติ แต่กระนั้นเมื่อบิดา มารดา เสียชีวิตฝ่ายลูกสาวก็จะกลับเข้ามาอยู่หลังเดิมที่แยกออกเรือนไป และเรือนที่แยกออกไปก็จะเป็นของลูกหลานต่อไป ส่วนโครงสร้างในการสร้างเรือนนั้นส่วนใหญ่จะเกื้อกูลกันตามสภาพแวดล้อมโดยใช้ไม้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นในการก่อสร้างเรือน และดินเหนียวในการทำกระเบื้องมุงหลังคา โดยวัสดุจะหามาจากบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง หรือไปหาซื้อมาจากพื้นที่บริเวณต้นน้ำ เจ้าของเรือนจะออกแบบ สร้างเรือนเองและมีญาติมิตร และเพื่อบ้านมาช่วยกันสร้าง จะมีการยัดส่วนต่างๆ ของโครงสร้างโดยการใช้เดือย ยึด หลังคา นำดินเหนียวในพื้นที่บริเวณริมน้ำ และทุ่งนา มาปั้นและเผาเองใช้กันในครอบครัว

สรุปได้ว่าระบบที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมของไทเขินคือ ระบบเครือญาตินั่นเองที่มีความสำคัญในการดำเนินวิถีชีวิตของชาวไทเขิน

- ความแปรเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของชาวไทเขินเกี่ยวข้องกับปัจจัยใด

คำตอบที่พบ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลถึงความแปรเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของชาวไทเขินนั้นคือ ระบบรัฐ ที่เข้ามามีผล ตั้งแต่ระบบการจัดการน้ำ และระบบการบริหารต่างๆ ภายในเมืองส่งผลมาถึงการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน แต่ชาวบ้านก็ยังไม่ได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตมากเพียงแต่มีการปรับใช้ให้สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่มากที่สุด

สรุปได้ว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นจะมีความแปรเปลี่ยนรูปแบบต่างๆ และมีการแก้ปัญหาต่างๆ เมื่อเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ได้รับการส่งผลมาจากหลักการและการทำที่ตั้งของหมู่บ้านตั้งแต่แรกว่าพื้นที่ตรงนั้น ตรงนี้เป็นอย่างไรเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำมีทั้งผลดีและอาจเกิดความเสียหายได้มากแต่ก็มีการคิดแก้ปัญหาามาตั้งแต่วิธีการตั้งบ้านเรือน การวางทิศทางเรือน การใช้วัสดุ และการดำเนินวิถีชีวิตที่สัมพันธ์ เกื้อกูลกันระหว่างธรรมชาติกับชาวบ้านเป็นอย่างดี

- ระบบนิเวศมีอิทธิพลต่อการวางผังหมู่บ้าน และสภาพทางกายภาพของเรือนอย่างไร

คำตอบที่พบจากการศึกษา พบว่าระบบนิเวศของที่ตั้งมีอิทธิพลต่อการวางผังหมู่บ้าน

และสภาพทางกายภาพของเรือนคือ การที่สภาพแวดล้อมเป็นบริเวณลุ่มน้ำ และเป็นที่ราบลุ่มแต่แรกบรรพบุรุษได้เลือกทำเลที่ตั้งและการปลูกสร้างเรือน กำหนดทิศทางองค์ประกอบของหมู่บ้านตามพื้นที่ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้อง และคิดวิถีในการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลัง โดยเฉพาะน้ำ เป็นเหตุผลหลักในการเลือกวางผังทำเลที่ตั้ง เนื่องจากชาวบ้านมีการดำเนินชีวิตในการเกษตรเป็นหลัก และส่วนใหญ่บริเวณหลังบ้านของหมู่บ้านเป็นที่นาการเกษตรต่างๆ เนื่องด้วยมีการกระจายน้ำ และระบายน้ำสู่แม่น้ำสายหลัก

สรุปได้ว่า การเกิดเรือน กลุ่มเรือน จะสังเกตได้จากแผนที่ทางอากาศ การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ คือ กลุ่มเรือนจะตั้งตามแม่น้ำและขยายออกไปในทิศทางตามสภาพแวดล้อมและจึงเกิดทางสัญจรตามมาอย่างชัดเจนและจึงมีกลุ่มเรือนแยกออกไปตามแนวทางสัญจรที่เกิดขึ้น และจะสังเกตได้ว่ากลุ่มเรือนที่ตั้งบริเวณแม่น้ำจะมีความหนาแน่นมากกว่า และกลุ่มเรือนที่แยกตามฝั่งถนนจะมีการกระจายตัวมากแต่ก็ยังมีกระจุกกันแต่ไม่หนาแน่นมากนักถึงกระนั้นก็ยังเป็นกลุ่มเครือญาติทั้งหมู่บ้านและมีการแก้ปัญหาตามระบบนิเวศที่เปลี่ยนไปได้โดยไม่ส่งผลเสียหายทั้งด้านการเกษตรและการดำเนินวิถีชีวิต

1.1 ไทเขินคือชาติพันธุ์ใดมาจากที่ไหน ไทเขินคือ ชาติพันธุ์ไท ซึ่งอพยพมาจากแคว้นเชียงตุงประเทศพม่าในยุคหลังสงคราม “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” โดยมีการรวมกลุ่มกันมากับพระเจ้ามหาชนานซึ่งเป็นกษัตริย์เชียงตุงในยุคนั้น ได้มาอยู่ในเชียงใหม่บริเวณ ต.หายยา ทางทิศใต้ของคูเมืองเชียงใหม่ ด้วยเหตุจากการรวบรวมกวาดต้อนชาวบ้านที่เมืองเชียงใหม่ และได้กระจายตัวไปตามทิศทางต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่โดยใช้หลักภูมิศาสตร์ตามถิ่นฐานเดิมและมีความอุดมสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตแบบบุพกาลมากที่สุด โดยตั้งชุมชนบริเวณลุ่มแม่น้ำแถบ อำเภอสันป่าตอง อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอสันกำแพง เป็นต้น

1.2 ลักษณะเฉพาะของเรือนวิถีไทเขินซึ่งสัมพันธ์กับระบบนิเวศวิทยาอย่างไร
ลักษณะเฉพาะของเรือนไทเขิน คือ เรือนหลังคาทรงจั่วปั้นทอง ใต้ถุนสูง มีลักษณะการแบ่งแยกสัดส่วนที่ชัดเจนอีกทั้งวัสดุที่ใช้ยังเป็นวัสดุในบริบทธรรมชาติที่หาได้ภายในพื้นที่และมีขนาดเล็กไม่เปลืองเนื้อที่ในการใช้สอย มีขนาดผสมผสานกับผู้อาศัยและยังเป็นพื้นที่แสดงความเป็นส่วนตัวสูงมาก

รูปลักษณะภายนอกยังได้รับอิทธิพลจากสภาพกายภาพโดยรอบตามอัตลักษณ์ของล้านนา แต่แฝงด้วยความเชื่อที่ต่างกัน เช่น ลวดลายประดับส่วนยอดหลังคา จะเป็นแท่งไม้แกะสลัก เรียกว่า จ้อง รับอิทธิพลมาจากพม่า คือถิ่นฐานเดิมถึงแม้รูปทรงจะเปลี่ยนไปจากถิ่นฐานเดิมก็ตาม แต่ก็ต้องเคารพสภาพกายภาพถิ่นฐานใหม่ แต่ทั้งหมดยังมีคติความเชื่อในการ

ดำเนินชีวิตในแบบชาติพันธุ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังแฝงภูมิปัญญาและเทคโนโลยีชาวบ้านอย่างเด่นชัดคือ มีการเจาะช่องหน้าต่างทั้งด้านบนและด้านล่างเพื่อรับลมได้ระบายถ่ายเทได้สะดวก อีกทั้งยังมีการแบ่งแยกพื้นที่โดยสูงชัน เรียกว่า ช่มล่าง (พื้นที่ต่ำ) ช่มบน (พื้นที่สูง) เพื่อแยกสัดส่วนของเรือนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งช่วยในการระบายอากาศอีกด้วย

รูปของเรือนและการวางองค์ประกอบต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ ตั้งแต่การสัญจรหลัก รอง แม่น้ำ ลำเหมืองจนไปถึงทุ่งนาไร่สวนต่างๆ คือ ทิศทางในการวางเรือนและการตั้งองค์ประกอบต่างๆ ได้ตามภูมิปัญญาอย่างลึกซึ้ง

1.3 เหตุใดจึงมีการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับระบบนิเวศวิทยากับเรือนไทเขิน เนื่องจากระบบเทคโนโลยีและระบบรัฐ นายทุนได้เข้ามามีบทบาทกับหมู่บ้านระบบถนนลาดยาง ระบบการศึกษาที่ถูกนำกลับมาเผยแพร่ภายในหมู่บ้าน เพื่อต้องการความทันสมัยและไม่ล้าหลังจึงสูญเสียพื้นถิ่น ในอดีตและในปัจจุบันเริ่มมีสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในรูปแบบบ้านจัดสรรเข้ามามีบทบาทมาก แต่ส่วนน้อยยังมีการอนุรักษ์เอาไว้เพื่อเผยแพร่ลูกหลานต่อไป สรุปได้ว่าระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ และระบบรัฐได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงกับระบบนิเวศวิทยาอย่างมาก

1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงของเรือนไทเขินต่อระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนให้เรือนไทเขินได้ต่างไปจากอดีตก็คือ คนในครอบครัวในเรือนนั้นๆ ซึ่งต่างต้องการความสุขสบายทั้งตนเองและพ่อแม่ แต่มีทราบถึงระบบโครงสร้างเทคโนโลยีในอดีตมีค่าเทียบเท่าได้ทั้งระบบการก่อสร้าง วัสดุภูมิปัญญาและระบบนิเวศวิทยาที่ส่งผลต่อเรือนอันเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งมีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบใหม่ถูกปลูกสร้างทดแทนในตำแหน่งเดิมโดยมีรูปแบบที่ตายตัว มีเอกลักษณ์แต่มีแฝงด้วยภูมิปัญญาของผู้อาศัยดังกล่าวจึงเป็นที่น่าเสียดาย

อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของระบบการจัดการน้ำของชาวบ้านโดยมีระบบทุนเข้ามาควบคุมการจ่ายน้ำ มีการกำหนดเวลาปล่อยน้ำในระยะเวลาจำกัด และเมื่อน้ำไม่เพียงพอในหน้าแล้งจะเห็นได้จากการแห้งของน้ำแม่ชานชาวบ้านจะมีการตกลงกันระหว่างแก่งเหมือง, แก่งฝาย โดยมีการกันเหมืองเป็นช่วงๆ โดยการนำกระสอบใส่ทรายมาวางเรียงกันเพื่อทำเหมืองกันเป็นช่วงและจะมีการใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อนำน้ำขึ้นมาใช้ในการเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะเป็น การให้น้ำสวนลำไย และพืชผักสวนครัว

สรุปได้ว่า ชาวบ้านยังมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนได้อย่างดี โดยการเกื้อกันกับสภาพแวดล้อมโดยการอาศัยธรรมชาติตามความอัตภาพ และความพอเพียงของชาวบ้านเอง

1.5 แนวโน้มในการคงอยู่ของเรือนพื้นถิ่นไทเขินในอนาคต จากการสำรวจและสัมภาษณ์ในอนาคตอาจกลับกลายไปในทางด้านหน้าตา รูปลักษณ์ของเรือนกลายเป็นบ้านโดยระบบเทคโนโลยีมากขึ้น แต่ยังคงอนุรักษ์หรือสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อเดิมตามบรรพบุรุษ สรุปลงอาจมีการเปลี่ยนแปลงโดยตรงในด้านสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย แต่ยังคงองค์ประกอบในบริเวณสภาพแวดล้อมอันเดิม

- ควรให้ทุนสนับสนุนในการศึกษา ในเรื่องระบบนิเวศ ทางกายภาพของชาติพันธุ์ไทเขิน และรวมไปถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอีกด้วย
- ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลต่อการแปรเปลี่ยนรูปแบบการดำรงชีวิตโดยสมดุลระหว่างระบบนิเวศกับวัฒนธรรม อุปสรรคและปัญหาในการคงอยู่ของชาติพันธุ์ไทเขิน และรวมไปถึงชาติพันธุ์อื่นๆ
- ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องทางด้านชาติพันธุ์ และรวมไปถึงการดำรงชีวิตกับวัฒนธรรม

2- ปัญหาที่พบในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ทางเอกสารทางชาติพันธุ์ไทเขินที่ปรากฏ ส่วนใหญ่จะพบข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ การอพยพ ตั้งถิ่นฐาน และถิ่นฐานที่ตั้งเดิม อีกทั้งยังขาดการศึกษาในรูปแบบของสถาปัตยกรรม ต่างๆ เช่น เรือนที่อยู่อาศัย ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ และศึกษาเจาะลึกในรายละเอียดทางสถาปัตยกรรม ผนวกกับระบบนิเวศวิทยาของที่ตั้งในบริบทใหม่ และพบปัญหาต่างๆ บ้างดังนี้

- จากการศึกษาพบว่ารูปแบบทางสถาปัตยกรรมมีความเปลี่ยนแปลงไปตามอัตราของเมืองเชียงใหม่อย่างเห็นได้ชัด เช่น บ้านในรูปแบบบายัจัดสรร รวมไปถึงวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง เป็นต้น
- วัสดุที่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา และระบบเทคโนโลยี ต่างๆ ส่งผลต่อการวิเคราะห์ถึงรูปแบบในอดีตได้ยากยิ่ง
- ภูมิประเทศ และภูมิอากาศ ในช่วงฤดูกาลที่แห้งแล้ง คือ น้ำ ที่แห้งจนไม่สามารถพบเห็น ได้ชัดเจนนักว่าการจ่าย แบ่งปันน้ำ เข้าสู่ระบบเกษตรกรรมในทางใด
- ระบบกายภาพเชิงนิเวศวิทยาของพื้นที่มีการแปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว เนื่องจากภัยธรรมชาติ โดยน้ำป่าไหลหลากบริเวณน้ำขาน และน้ำวาง มาบรรจบกันจนท่วม และเกิดความเสียหายทางกายภาพจนส่งผลถึงสถาปัตยกรรมอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาจากแผนที่ทางทหาร

และการสำรวจพื้นที่หมู่บ้านที่ลงศึกษา

โดยรวมผู้ศึกษาไม่พบปัญหาที่รุนแรงทั้งพื้นที่ และผู้อาศัยเอง เนื่องจากผู้ศึกษาเป็น คนในภูมิภาคเดียวกัน อีกทั้งยังมีเชื้อสายทางบรรพบุรุษในกลุ่มชาติพันธุ์ไทเขินด้วยกัน จึงใคร่มีความสัมพันธ์ในด้านภาษา การพูดจา และการพบปะ เข้าหาผู้อาศัย และที่สำคัญผู้ศึกษายังทราบ ภายหลังว่ากลุ่มเรือนที่ศึกษาเป็นกรณีศึกษานั้นเป็น เครือญาติของผู้ศึกษาห่างๆ ทางชาติพันธุ์ สรุปได้ว่าผู้ศึกษามีจุดเชื่อมโยงระหว่างผู้อาศัยในพื้นที่ศึกษา คือ ชาติพันธุ์ไทเขิน นั่นเอง

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในอนาคต

ไทเขิน คือ กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพถิ่นฐานมาอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ในหลายพื้นที่ แตกต่างกัน เมื่อย้อนกลับไปในอดีตก่อนที่จะมีที่ตั้งในประเทศไทย ถิ่นฐาน บรรพบุรุษดั้งเดิมอาศัยอยู่ที่แคว้นเชียงตุง ประเทศพม่า ซึ่งเรียกตัวเองว่า ชาวเขิน หรือ ซีน ต่าง มีการอาศัยอยู่แบบพอเพียงและระบบเครือญาติด้วยการเกื้อกูลกัน ดังนั้นการค้นคว้าศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชาวไทเขินแล้วก็น่าจะได้ศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกันในด้านต่าง รวมทั้งความ ต่างๆ กันในทางกายภาพของที่ตั้งของเรือนตลอดจนอิทธิพลที่มีต่อการสร้างสรรค์ปัจจัยต่างๆ ใน การดำรงชีวิตให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่ค้นพบ ผู้ทำวิจัยพบว่ามีเอกสารหลายประเภทใน เชิงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ การอพยพตั้งถิ่นฐาน รูปแบบลักษณะการใช้ชีวิตในสภาพบริบทต่างๆ ดังเช่น เอกสารชุมชนลุ่มน้ำขาน ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มทั้งไทใหญ่ ไทน้อยปะปนกันไปและได้เกิด ความกลมกลืนระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และดำรงชีวิตในบริเวณริมน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ตามวิถีชีวิต แบบบุพกาล ผู้ศึกษายังมองเห็นการศึกษาในรูปแบบสถาปัตยกรรมที่รับผลพวงมาจากการ ดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านต่างๆ ของที่ตั้งหลายๆ แห่งในจังหวัด เชียงใหม่

อีกทั้งยังสามารถศึกษาในเชิงลึกในด้านต่างๆ ของชาติพันธุ์ ในพื้นที่ตามแหล่งต่างๆ ได้อย่างลึกโยนนำผลการศึกษาของวิจัยนี้ไปเป็นเครื่องมือช่วยในการทำวิจัยที่ลงรายละเอียดในเชิง วิถีชีวิตประเพณีต่างๆ รวมไปถึงตัวสถาปัตยกรรมประเภทต่างๆ ได้ในเชิงอนุรักษ์และเชิง เปรียบเทียบกับระหว่างพื้นที่ได้ โดยผลการศึกษาจะมีความเด่นชัดกว่ารายละเอียดของชาติพันธุ์ ในประเด็นต่างๆ ได้อย่างลงตัวในทุกๆ ชุมชนของชาติพันธุ์ไทเขินที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย